

Synpunkter från Autism Distrikt Göteborg angående förslag till nytt hälso- och sjukvårdsavtal

Autism Distrikt Göteborg är en ideell förening som arbetar för att skapa bättre villkor för barn, ungdomar och vuxna med autism, Aspergers syndrom och andra autismliknande tillstånd. Föreningen är en av 24 distriktsföreningar inom förbundet Autism Sverige som har drygt 18 000 medlemmar.

Bland föreningens medlemmar finns personer med autism, närstående och professionella. Distriktet omfattar kommunerna Göteborg, Härryda, Kungälv, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö och har cirka 1600 medlemmar

Jämlik hälsa är ett av flera viktiga områden som föreningen arbetar med.

Våra medlemmar vittnar på olika sätt om att det återstår en hel del arbete för att uppnå jämlik hälsa för personer med funktionsnedsättningar. Det handlar om flera olika saker, men i rapporterna framkommer bland annat brist på kunskap om autism, brist på kommunikationsstöd och brist på samordning.

<https://www.autism.se/media/gruh2d12/halso-och-sjukvard-rapport-2019.pdf>

<https://www.autism.se/media/ckhsp0b/novusrapport-sjuk-och-ha-lsova-rdsenka-t-2023.pdf>

<https://www.lt.se/artikel/varden-sviker-autistiska-personer/>

För personer som bor i bostad med särskild service är det extra viktigt att samverkan mellan kommunal och regional sjukvård fungerar på ett bra sätt. Då personal inom olika kommunala verksamheter som exempelvis verksamheter inom LSS ofta saknar utbildning om hälso- och sjukvård har vården, såväl den kommunala som den regionala, ett stort ansvar när det gäller bedömning av den enskildes eventuella ohälsa. Personal som arbetar i direktarbete ska kunna tolka hur den enskilde mår och dessutom föra fram detta till vården. Det kräver ett nära samarbete och förståelse för att det kan uppstå missuppfattningar i flera olika led. Det är viktigt att nödvändigt kommunikationsstöd finns tillgängligt och används på rätt sätt.

Här vill vi uppmärksamma på att personer med nedsatt autonomi inte självklart har någon, med god kännedom om den enskilde, som kan företräda dem eller vara till stöd vid behov av hälso- och sjukvårdsinsatser.

Även för personer som bor i egen lägenhet uppstår det situationer där det finns risk att hamna mellan stolarna och därigenom inte få den vård eller det stöd man behöver. Det kan till exempel handla om personer som har behov av att boendestöd följer med vid vårdbesök och kan stötta i eventuell eftervård/egenvård. Föreningen har tillsammans med Brukarstödsnätverket påtalat brister i en skrivelse till Göteborgs Stad i oktober 2024.

<https://www.autism.se/media/2fugfc2t/skrivelse-boendestod-2024.pdf>

På dialogmötet med delregional nämnd Västra och delregional nämnd Göteborg den 7 november diskuterades primärvård och vi skickade in följande synpunkter efter mötet:

<https://www.autism.se/media/upjbpdnh/synpunkter-var-d-autism-distrikt-goteborg.pdf>

Mycket av det vi skriver där är relevant att beakta i arbetet med hälso- och sjukvårdsavtalet och överenskommelserna.

Mer specifikt kopplat till de olika avsnitten i förslaget

1 Inledning

Barnkonvention nämns, men inte funktionsrättskonventionen. Den bör vara med.

1.1 Syfte och mål med avtalet

"När behov av stöd uppstår ska i första hand egenvård och digitala alternativ väljas, och fysiska alternativ erbjudas när de behövs."

Vem avgör/har tolkningsföreträde när alternativ ska erbjudas? Vi anser att alternativen bör erbjudas jämbördigt och att patienten väljer efter tydlig information om vad det innebär. För det alternativ som väljs måste det också specificeras vilket stöd som behövs för att vårdinsatsen ska fungera optimalt.

1.2 Läs- och tillämpningsanvisning

"Tillämpningsanvisningarna med vägledande patientfall fastställs och revideras av det länsövergripande organet för vårdssamverkan i Västra Götaland..."

Det är viktigt att de vägledande patientfallen speglar olika behov av stöd och möjlighet att tillgodogöra sig vården. Det är viktigt att det finns fall som beskriver personer med svåra funktionsnedsättningar där det krävs omfattande och kompetent stöd, t ex när det gäller kommunikation och skapande av trygghet, tydlighet och förutsägbarhet.

1.4 Omfattning

"Avtalet reglerar inte heller elevhälsa."

Även där finns behov av fungerande samverkan. Hur styrs denna samverkan istället?

2.2 Specialiserad vård i hemmet

Personer som bor i olika former av boenden inom kommunal verksamhet eller insatsen assistans och som är i behov av specialiserad vård i hemmet bör kunna få det om det är önskvärt och möjligt. Det ställer stora krav på kunskap hos personal ex. assistenter.

2.5 Samordnad individuell plan, SIP

För den enskilde kan SIP var avgörande för att samverkan ska fungera och att den enskilde får det stöd hen är i behov av. Alltför ofta faller personer mellan stolarna när ansvaret bollas mellan olika huvudmän och olika verksamheter. Ibland saknas information i styrande dokument om vem som har ansvar för vissa delar exempelvis vem som är stöd i mötet med vården. Vi ser positivt på att regeringen gett i uppdrag till Myndigheten för Vård- och Omsorgsanalys att undersöka och analysera tillämpningen av bestämmelser i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen om individuell plan:

[Tillämpningen av bestämmelserna i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen om individuell plan / Vård- och omsorgsanalys](#)

2.6 Egenvård

Samverkan och kompetens är ofta avgörande för att egenvård ska fungera inom kommunala verksamheter enligt Sol och LSS. För den som får en lindrigare sjukdom eller som skrivs ut från slutenvården kan det behövas exempelvis receptfria läkemedel och sjukgymnastik. Den enskilde kan behöva stöd med sin behandling, inköp och i kontakt med vården. När det gäller personer med nedsatt autonomi är det ofta personalen som tar mot information om egenvård och hjälper till så den enskilde tar sin medicin mm.

6.1 Kunskapsstyrning och kompetensutveckling i samverkan

Vi vill särskilt betona vikten av detta. Bristen på kunskap om autism i olika verksamheter och på olika nivåer leder till sämre hälsa.

7 Uppföljning

I arbetet med uppföljning bör brukar- och patientorganisationer inkluderas i någon form.

8 Definitioner

Psykisk funktionsnedsättning saknas, även i *Överenskommelse - Samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med skadligt bruk och beroende*.

Vilka tillstånd innefattas? Vet alla berörda och ansvariga vilka målgrupper man ska arbeta med?

Autism Distrikt Göteborg

2025-06-17